

Warszawa, dnia 8 maja 2015 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

RM-10-34-15

Pan Radosław SIKORSKI
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi

projekt ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawy o emeryturach pomostowych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawy o emeryturach pomostowych

Art. 1. W ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2012 r. poz. 404, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 10 w ust. 1 pkt 9a otrzymuje brzmienie:

„9a) kontrola wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, oraz kontrola ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późn. zm.²⁾), zwanej dalej „ustawą o emeryturach pomostowych”;

2) art. 11a otrzymuje brzmienie:

„Art. 11a. Właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są uprawnione do nakazania pracodawcy:

1) umieszczenia stanowiska pracy, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w wykazie stanowisk pracy, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych, wykreślenia go z wykazu oraz sporządzenia korekty wpisu dokonanego w tym wykazie;

2) umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, wykreślenia go z ewidencji oraz sporządzenia korekty wpisu dokonanego w tej ewidencji.”.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 769 i 1544, z 2014 r. poz. 598 i 768 oraz z 2015 r. poz. 277.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808 i Nr 171, poz. 1016 oraz z 2012 r. poz. 637.

Art. 2. W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późn. zm.²⁾) w art. 41:

1) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Płatnik składek jest obowiązany powiadomić pracowników o dokonaniu wpisów do wykazu i ewidencji, o których mowa w ust. 4.

6. W przypadku nieumieszczenia pracownika w ewidencji, o której mowa w ust. 4 pkt 2, lub nieumieszczenia stanowiska pracy, na którym wykonuje on prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w wykazie, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, pracownikowi przysługuje skarga do Państwowej Inspekcji Pracy.”;

2) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Państwowa Inspekcja Pracy może dokonać kontroli wykazu oraz ewidencji, o których mowa w ust. 4, również z urzędu.”.

Art. 3. Do postępowań wszczętych na podstawie art. 41 ust. 6 ustawy, o której mowa w art. 2, niezakończonych wydaniem ostatecznej decyzji przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy art. 10 ust. 1 pkt 9a i art. 11a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Wskutek wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. przepisu art. 48 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o emeryturach pomostowych”, rozszerzony został zakres zadań Państwowej Inspekcji Pracy przewidziany w art. 10 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2012 r. poz. 404, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o PIP”. Katalog zadań Państwowej Inspekcji Pracy powiększony został o kontrolę ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych (dodanie pkt 9a w ust. 1 w art. 10 ustawy o PIP). Z tym nowym zadaniem korespondowało uprawnienie do nakazania pracodawcy umieszczenia pracownika w tej ewidencji (art. 11a ustawy o PIP) i wydawanie decyzji przez inspektora pracy (art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy o PIP).

W początkowym okresie obowiązywania ww. regulacji organy Państwowej Inspekcji Pracy dokonywały merytorycznej oceny charakteru pracy wykonywanej przez pracownika na określonym stanowisku pracy, aby móc ją zakwalifikować jako tę, która wypełnia (bądź nie) kryteria wymienione w art. 3 ust. 1–3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ocena taka była dokonywana bez względu na to, czy stanowisko, na którym pracownik (wnoszący skargę w trybie art. 41 ust. 6 ustawy o emeryturach pomostowych) wykonywał swoją pracę, znajdowało się w prowadzonym przez płatnika składek wykazie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych). Jeśli przeprowadzona kontrola wypadła pozytywnie dla pracownika, to organy Państwowej Inspekcji Pracy wydawały decyzję o nakazaniu pracodawcy umieszczenia takiego pracownika w ewidencji, a jeśli była ona negatywna, podejmowano decyzję o odmowie wpisu do ewidencji.

Takie postępowanie organów Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie kontroli ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze było początkowo akceptowane w orzecznictwie sądów administracyjnych.

W 2011 r. orzecznictwo w tej kwestii zaczęło ulegać zmianie, co znalazło swój wyraz w orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego. W wyroku z dnia 19 kwietnia 2011 r., sygn. akt I OSK 1969/10 (opublikowanym na stronach internetowej Centralnej Bazy Orzeczeń Sądów Administracyjnych – <http://orzeczenia.nsa.gov.pl>, zwanej dalej „CBOIS”),

sąd ten uznał, iż „organy inspekcji pracy nie mają prawnych podstaw do dokonywania wiążących ustaleń czy badań w zakresie wykazywania czy określone stanowisko pracy spełnia wymogi przewidziane przez ustawę o emeryturach pomostowych by być umieszczone przez pracodawcę w rejestrze stanowisk prowadzonym w oparciu o przepis art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy”.

Stanowisko takie zostało poparte w kolejnych orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego – w uchwale 7 sędziów NSA z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt I OPS 4/12, w wyroku z dnia 11 grudnia 2012 r., sygn. akt I OSK 511/12¹⁾, oraz z dnia 4 stycznia 2013 r., sygn. akt I OSK 908/12 (publikowane w CBOIS). W tym ostatnim orzeczeniu podkreślono nawet wprost, że: „(...) Rolą organu Państwowej Inspekcji Pracy (...) jest jedynie nakazanie pracodawcy umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w oparciu o stan faktyczny, w którym zakwalifikowanie pracy danego pracownika do tego rodzaju prac nie jest sporne, ewentualnie, gdy spór został już rozstrzygnięty, a dane pracownika nie figurują w ewidencji. Istnienie sporu w tym względzie uniemożliwia natomiast władczą ingerencję organu Państwowej Inspekcji Pracy (...)”.

Obecnie można już mówić o utrwalonej w tej kwestii linii orzeczniczej sądów administracyjnych. Linia taka odbiega od pierwotnej intencji ustawodawcy (*ratio legis*), który – poprzez nadanie nowych uprawnień kontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy – nie miał na celu sprowadzenia roli tego organu jedynie do mechanicznego porównywania wykazu stanowisk pracy z ewidencją pracowników i podejmowania decyzji nakazującej umieszczenie pracownika w ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jedynie wtedy, gdy stanowisko, na którym pracownik wykonuje swoją pracę, zostało już umieszczone w wykazie prowadzonym przez pracodawcę w oparciu o przepis art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych (a do tego zdaje się sprowadzać rolę Państwowej Inspekcji Pracy w tym zakresie orzecznictwo sądów administracyjnych). Intencją ustawodawcy było natomiast nadanie Państwowej Inspekcji Pracy uprawnień nadzorczych o pełnym merytorycznym charakterze, w zakresie kontroli pracodawców, u których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. To bowiem Państwowa Inspekcja Pracy jest

¹⁾ Por. również inne wyroki NSA z grudnia 2012 r.: z dnia 14 grudnia 2012 r., I OSK 521/12, z dnia 21 grudnia 2012 r., I OSK 561/12 oraz z dnia 28 grudnia 2012 r., I OSK 575/12.

najbardziej kompetentnym organem wyposażonym w odpowiednie zaplecze merytoryczne i techniczne w zakresie oceny warunków pracy i ich wpływu na pracownika.

Mając na uwadze powyższe oraz wystąpienia kierowane do resortu pracy i polityki społecznej zarówno przez Rzecznika Praw Obywatelskich, jak i Głównego Inspektora Pracy, w których postulowano (w związku ze zmienioną i ustaloną tendencją orzeczniczą sądów administracyjnych dotyczącą kontroli ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze) przeprowadzenie nowelizacji, która rozszerzyłaby kompetencje władcze Państwowej Inspekcji Pracy, w projektowanej ustawie zaproponowane zostało dokonanie takich zmian w ustawie o PIP, które pozwolą temu organowi na merytoryczną ocenę procesu kwalifikowania przez pracodawcę wykonywanych u niego prac jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, według kryteriów wskazanych w art. 3 ust. 1–3 ustawy o emeryturach pomostowych. Projektowane rozwiązania mają na celu rozszerzenie zadań Państwowej Inspekcji Pracy o kontrolę prowadzonego przez pracodawcę wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na podstawie przepisu art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Wymagało to dokonania zmian w przepisach art. 10 ust. 1 pkt 9a i art. 11a ustawy o PIP (art. 1 projektu).

Wejście w życie zaproponowanych zmian spowoduje, że skarga pracownika wnoszona w trybie art. 41 ust. 6 ustawy o emeryturach pomostowych, mająca uzasadnione merytorycznie podstawy, odniesie swój zamierzony skutek (poprzez umieszczenie pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze) zarówno wtedy, gdy stanowisko, na którym wykonuje on swoją pracę, znajduje się już w wykazie, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i wówczas, gdy pracodawca nie umieścił tego stanowiska w wykazie. W drugim przypadku – wskutek zaproponowanych zmian – organ Państwowej Inspekcji Pracy nakaże pracodawcy, oprócz uzupełnienia ewidencji, również rozszerzenie wykazu o stanowisko, na którym skarżący pracownik wykonuje określony rodzaj pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

W związku z uwagą zgłoszoną w trakcie uzgodnień międzyresortowych przewidziano również, że skarga do Państwowej Inspekcji Pracy będzie przysługiwała pracownikowi nie tylko w sytuacji, w której nie został on umieszczony w ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, ale również w sytuacji, w której – pomimo umieszczenia w tej ewidencji – stanowisko pracy, na którym wykonuje on prace

w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie znalazło się w prowadzonym przez pracodawcę wykazie określonym w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 2 pkt 1 projektu).

Powyższa zmiana wymusiła również konieczność zmiany art. 41 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych, który powoduje w obecnym brzmieniu otrzymywanie przez pracownika również informacji o dokonaniu wpisów do wykazu stanowisk pracy, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 2 pkt 1 projektu). Dotychczas pracownik otrzymywał tylko informację o dokonaniu wpisu do ewidencji, o której mowa w pkt 2 ww. przepisu ustawy o emeryturach pomostowych.

Nowelizacja ta przyczyni się także do wzmocnienia ochrony ubezpieczonych, występujących o ustalenie prawa do emerytury pomostowej. Ustalenie tego prawa zależy bowiem przede wszystkim od posiadania przez ubezpieczonego wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. W przypadku okresów przypadających po dniu 31 grudnia 2008 r. podlegają one uwzględnieniu przez organ rentowy na podstawie odpowiednich zapisów na koncie ubezpieczonego dokonanych w wyniku przekazania przez płatników składek danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (ZUS ZSWA), wynikających z zapisów ewidencji, o której jest mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

W projekcie ustawy (z uwagi na wyżej wspomnianą ochronę interesów ubezpieczonych) przyjęto regulację przewidującą, aby kontrola prawidłowości wykazu i ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, mogła się odbywać również z urzędu (art. 2 pkt 2 projektu). Z tego samego względu zdecydowano również o redakcji art. 3 projektu, z którego wynika, że korzystniejsze (wprowadzone w niniejszym projekcie) dla pracownika zasady dotyczące kontroli ewidencji i wykazu, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, byłyby stosowane do postępowań, w których nie zostały wydane ostateczne decyzje przed dniem wejścia w życie projektowanej nowelizacji.

Zgodnie z art. 4 projektu, ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (projektodawca przychylił się do uwagi partnerów społecznych – z uwagi na ochronę interesów ubezpieczonych – i zaproponował skrócenie terminu wejścia w życie projektowanej nowelizacji z 1 miesiąca do 14 dni). Termin wejścia w życie ustawy jest zgodny z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), dlatego też nie podlega notyfikacji.

Projekt ustawy, stosownie do stanowiska Ministra Spraw Zagranicznych zawartego w piśmie z dnia 12 marca 2015 r. znak: DPUE.920.131.2015/4, nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawy o emeryturach pomostowych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marek Bucior – podsekretarz stanu w MPiPS</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Cezary Gromadzki – główny specjalista, tel. 661-17-08, Jolanta Mordasiewicz – główny specjalista, tel. 661-17-41, Departament Ubezpieczeń Społecznych</p>	<p>Data sporządzenia 2 kwietnia 2015 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac Rady Ministrów UD202</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Wejście w życie z dniem 1 stycznia 2010 r. przepisu art. 48 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o emeryturach pomostowych”, spowodowało rozszerzenie katalogu zadań Państwowej Inspekcji Pracy, zwanej dalej „PIP”, o kontrolę ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych. To dodatkowe zadanie wiązało się z uprawnieniem do nakazania pracodawcy umieszczenia pracownika w tej ewidencji (art. 11a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy, Dz. U. z 2012 r. poz. 404, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o PIP”, i wydawaniem decyzji przez inspektora pracy (art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy o PIP).

W początkowym okresie obowiązywania ww. regulacji organy PIP dokonywały merytorycznej oceny charakteru pracy wykonywanej przez pracownika na określonym stanowisku pracy, aby móc ją zakwalifikować jako tę, która wypełnia (bądź nie) kryteria wymienione w art. 3 ust. 1–3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ocena taka była dokonywana bez względu na to, czy stanowisko, na którym pracownik (wnoszący skargę w trybie art. 41 ust. 6 ustawy o emeryturach pomostowych) wykonywał swoją pracę, znajdowało się w prowadzonym przez płatnika składek wykazie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych). W przypadku gdy kontrola wypadła pozytywnie dla pracownika, organy PIP wydawały decyzję o nakazaniu pracodawcy umieszczenia takiego pracownika w ewidencji, a jeśli była ona negatywna, podejmowano decyzję o odmowie wpisu do ewidencji (to postępowanie w zakresie kontroli ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze było akceptowane w orzecznictwie sądów administracyjnych).

W 2011 r. orzecznictwo w tej kwestii zaczęło się zmieniać, co znalazło swój wyraz w orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego. Zaczęto uznawać, iż organy inspekcji pracy nie mają prawnych podstaw do dokonywania wiążących ustaleń czy badań w zakresie wykazywania, czy określone stanowisko pracy spełnia wymogi przewidziane przez ustawę o emeryturach pomostowych, aby mogło być umieszczone w rejestrze stanowisk prowadzonym na podstawie przepisu art. 41 ust. 4 pkt 1 tej ustawy. NSA podkreślał również, iż organy PIP pozostają właściwe jedynie w sprawach, w których kwalifikacja pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze nie jest sporna, a w razie sporu właściwy do dokonania takiej kwalifikacji jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a następnie sąd

powszechny. Obecnie można mówić o utrwalonej w tej kwestii linii orzeczniczej sądów administracyjnych. Linia ta odbiega od pierwotnej intencji ustawodawcy (*ratio legis*), którą poprzez nadanie nowych uprawnień kontrolnych PIP nie było sprowadzenie roli tego organu jedynie do mechanicznego porównywania wykazu stanowisk pracy z ewidencją pracowników i podejmowania decyzji nakazującej umieszczenie pracownika w ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jedynie wtedy, gdy stanowisko, na którym pracownik wykonuje swoją pracę, zostało już umieszczone w wykazie prowadzonym przez pracodawcę na podstawie przepisu art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych (a do tego zdaje się sprowadzać tę rolę orzecznictwo sądów administracyjnych). Intencją tę stanowiło nadanie uprawnień nadzorczych o pełnym merytorycznym charakterze w zakresie kontroli pracodawców, u których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (PIP jest bowiem organem wyposażonym w odpowiednie zaplecze merytoryczne i techniczne w zakresie oceny warunków pracy i ich wpływu na pracownika).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W projekcie zaproponowano rozszerzenie kompetencji władczych PIP poprzez dokonanie takich zmian w ustawie o PIP, które pozwolą temu organowi na merytoryczną ocenę procesu kwalifikowania przez pracodawcę wykonywanych u niego prac jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, według kryteriów wskazanych w art. 3 ust. 1–3 ustawy o emeryturach pomostowych. W projektowanej ustawie zaproponowane zostało rozszerzenie zadań PIP o kontrolę prowadzonego przez pracodawcę wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na podstawie przepisu art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Wymagało to dokonania zmian w przepisach art. 10 ust. 1 pkt 9a i art. 11a ustawy o PIP. Wejście w życie zaproponowanych zmian spowoduje, że skarga pracownika wnoszona w trybie art. 41 ust. 6 ustawy o emeryturach pomostowych, mająca uzasadnione merytorycznie podstawy, odniesie swój zamierzony skutek (poprzez umieszczenie pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze) zarówno wtedy, gdy stanowisko, na którym wykonuje on swoją pracę, znajduje się już w wykazie, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i wówczas, gdy pracodawca nie umieścił tego stanowiska w wykazie. W związku z uwagą zgłoszoną w trakcie uzgodnień międzyresortowych przewidziano również, że skarga będzie przysługiwała pracownikowi nie tylko w sytuacji, w której nie został on umieszczony w ewidencji, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, ale również w sytuacji, w której – pomimo umieszczenia w tej ewidencji – stanowisko pracy, na którym wykonuje on prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, nie znalazło się w prowadzonym przez pracodawcę wykazie określonym w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W projekcie ustawy, z uwagi na ochronę interesów ubezpieczonych związanych z ich późniejszym ubieganiem się o uzyskanie prawa do emerytury pomostowej, zaproponowano, aby kontrola prawidłowości wykazu i ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, mogła się odbywać również z urzędu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	323,1 tys.	ZUS	Za pracowników tych odprowadzana jest składka na Fundusz Emerytur Pomostowych. Część z tej grupy pracowników będzie mogła ubiegać się o uzyskanie prawa do emerytury pomostowej.
Pracodawcy zatrudniający pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze	8,3 tys.	ZUS	Za pracowników tych pracodawcy odprowadzają składki na Fundusz Emerytur Pomostowych. Część z tej grupy pracowników będzie mogła ubiegać się o uzyskanie prawa do emerytury pomostowej.
Państwowa Inspekcja Pracy			
Zakład Ubezpieczeń Społecznych			

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania następującym partnerom społecznym:

1) na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 167):

- a) Forum Związków Zawodowych,
- b) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
- c) Niezależnemu Samorządnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność”;

2) na podstawie art. 16 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. Nr 55, poz. 235, z późn. zm.):

- a) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) Konfederacji „Lewiatan”,
- c) Związkowi Rzemiosła Polskiego,
- d) Związkowi Pracodawców Business Centre Club.

Omówienie wyników konsultacji publicznych projektu znajduje się w załączonym Raporcie z konsultacji społecznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2015 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania								
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowana ustawa nie generuje żadnych dodatkowych kosztów.						
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe								
Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe (dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców.						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
☒ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
Komentarz: Nie dotyczy								
9. Wpływ na rynek pracy								
Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na rynek pracy.								

10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na żaden z wymienionych wyżej obszarów.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie dotyczy		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Nie dotyczy		

Raport z konsultacji społecznych do projektu ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy oraz ustawy o emeryturach pomostowych

L.p.	Podmiot Zgłaszający	Treść Uwagi	Stanowisko MPiPS
1.	Forum Związków Zawodowych (FZZ)	<p>Pozytywnie ocenia zmiany zaproponowane w projekcie. Równocześnie FZZ za zasadne uważa jednak wprowadzenie kilku innych zmian związanych z procesem kwalifikowania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz warunkami ustalenia prawa do emerytury pomostowej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wprowadzenie zawiadamiania przez Państwową Inspekcję Pracy (PIP) odpowiedniego oddziału ZUS o decyzjach wydanych na podstawie art. 11a pkt 1 i 2 ustawy o PIP w brzmieniu zaproponowanym w projekcie; 2. rozważenie potrzeby wprowadzenia regulacji, w której przewidziano by udział organizacji związkowych w procesie kontroli wykazu i ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych; 3. umożliwienie ubiegającemu się o emeryturę pomostową uzyskania (jeszcze przed rozwiązaniem stosunku pracy) decyzji organu rentowego, w której organ rentowy wskazywałby jakie okresy zatrudnienia zostały uznane za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze; 4. wykreślenie w ustawie o emeryturach pomostowych warunku rozwiązania stosunku pracy, jako przesłanki ustalenia prawa do emerytury pomostowej. 	<p>Ad. 1 Uwaga nieuwzględniona Postulowanie odrębnej regulacji w tym zakresie jest zbędne. Zaproponowane zawiadomienie może bowiem realizować się na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (ustawy o PIP) zgodnie, z którym inspektor pracy niezwłocznie powiadamia Zakład Ubezpieczeń Społecznych o naruszeniu przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych.</p> <p>Ad. 2 Uwaga nieuwzględniona Udział organizacji związkowych w postępowaniu kontrolnym jest możliwy bowiem na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, tj. regulacji przewidzianej w art. 31 k.p.a.</p> <p>Ad. 3 i 4 Uwagi nieuwzględnione Z art. 4 pkt 7 ustawy z o emeryturach pomostowych wynika, że pracownik może uzyskać prawo do emerytury pomostowej tylko wówczas, gdy nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Warunek ten wynika z charakteru emerytury pomostowej, która jest okresowym świadczeniem, przysługującym do czasu osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, skierowanym do osób, u których wraz z wiekiem zmniejsza się możliwość wykonywania pracy, w związku z malejącą wydolnością psychofizyczną. Dotyczy to prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, determinowanych siłami natury, procesami technologicznymi lub szczególnymi wymaganiami, którym osoby starsze mogą nie sprostać, a dostępnymi środkami profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej nie można obecnie skutecznie ograniczyć zagrożenia, jakie prace te stanowią dla życia lub zdrowia pracowników.</p> <p>Warto ponadto zauważyć, że konsekwencją takiego założenia jest również inny przepis ustawy o emeryturach pomostowych, dotyczący zawieszania ustalonego już prawa do emerytury pomostowej. Zgodnie bowiem z art. 17 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej ulega zawieszeniu, bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu, w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.</p> <p>Co do postulatu przewidzianego w pkt 4 należy zauważyć, iż z uwagi na narażenie zainteresowanych na sytuację, w której po rozwiązaniu stosunku pracy nie uzyskają prawa do świadczenia ze względu na niespełnienie innych wymaganych warunków ustawowych Prezes ZUS</p>

			<p>został poproszony przez MPIPS, aby organ rentowy - wskutek wniosku ubezpieczonego o emeryturę pomostową złożonego przed rozwiązaniem stosunku pracy - w swych decyzjach wyraźnie artykułował, czy jedyną przyczyną odmowy prawa do emerytury pomostowej jest nierozwiązanie stosunku pracy, czy też nie zostały spełnione inne warunki wymagane do jej przyznania.</p> <p>Taka decyzja, zawierająca pełne uzasadnienie, w sposób wystarczający gwarantuje, że po rozwiązaniu stosunku pracy, przy spełnieniu pozostałych warunków, świadczenie będzie przyznane (prośba MPIPS została zrealizowana zaleceniami Prezesa ZUS skierowanymi do wszystkich oddziałów ZUS z dnia 19.10.2011r.).</p>
2.	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ)	<p>OPZZ uznaje proponowane zmiany za zasadne, ale dalece niewystarczające. Stąd proponuje doprecyzowanie przepisów, w kierunku jednoznaczności ich stosowania. Organizacja ta proponuje następujące doprecyzowanie przepisów zawartych w rządowym projekcie ustawy:</p> <p>• odnośnie zmian w ustawie o PIP (zmiany do art. 1 projektu)</p> <p>1) w art. 10 ust 1 pkt 9a otrzymuje brzmienie: „9a) kontrola realizacji obowiązku prowadzenia wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz kontrola ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późno zm.), zwanej dalej "ustawą o emeryturach pomostowych", a także obowiązku przekazywania pracownikom informacji, o których mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 i pkt 2 oraz w art. 41 ust. 5 ustawy o emeryturach pomostowych";</p> <p>2) art. 11a. otrzymuje brzmienie: "Art. 11a. Właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są uprawnione do rozstrzygania sporów między pracownikiem a pracodawcą oraz do nakazania pracodawcy:</p> <p>1) wprowadzenia i aktualizowania wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych;</p> <p>2) umieszczenia stanowiska pracy, na którym są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w wykazie stanowisk pracy, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych, wykreślenia go z wykazu oraz do sporządzenia korekty dokonanej wpisu w tym wykazie;</p> <p>3) umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym</p>	<p>Zgłoszone uwagi w części (co do intencji) zostały uwzględnione.</p> <p>Mianowicie w przesyłanym na Komitet Stały Rady Ministrów projekcie zaproponowano, aby ust. 6 art. 41 ustawy o emeryturach pomostowych otrzymał następujące brzmienie : „6. W przypadku nieumieszczenia pracownika w ewidencji, o której mowa w ust. 4 pkt 2, lub stanowiska pracy, na którym wykonuje on prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w wykazie, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, pracownikowi przysługuje skarga do Państwowej Inspekcji Pracy”. Taki zapis umożliwi więc kontrolę PIP w sytuacji, w której pomimo umieszczenia pracownika w ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jego stanowisko pracy nie zostało umieszczone w wykazie, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1.</p> <p>Powyższa zmiana wymusiła również konieczność zmiany ust. 5 art. 41 ustawy o emeryturach pomostowych w ten sposób, aby pracownik otrzymywał również informację o dokonanych wpisach do wykazu i ewidencji, o których mowa w ust. 4 art. 41 tej ustawy.</p> <p>Pozostałe zmiany zaproponowane przez OPZZ są zbędne. Projekt w brzmieniu przedkładanym na Komitet Stały Rady Ministrów w pełnym stopniu bowiem zapewnia ochronę interesów ubezpieczonych związanych z wykonywaniem przez nich pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p> <p>Została uwzględniona uwaga (ze względu na ochronę interesów ubezpieczonych) co do skrócenia – do 14 dni – terminu wejścia w życie projektowanej ustawy.</p>

		<p>charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych, wykreślenia go z ewidencji oraz do sporządzenia korekty dokonywanych wpisów w tej ewidencji."</p> <p>• odnośnie zmian w ustawie o emeryturach pomostowych do art. 2 projektu)</p> <p>1) art. 41 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. Płatnik składek jest obowiązany wprowadzić i aktualizować:</p> <p>1) wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze;</p> <p>2) ewidencję pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, za których jest przewidziany obowiązek opłacania składek na FEP, zawierającą dane, o których mowa w ust. 3 pkt 2".</p> <p>2) art. 41 ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. Płatnik składek obowiązany jest powiadomić pracowników o wprowadzeniu wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i o dokonywanych wpisach do wykazu i ewidencji, o których mowa w ust. 4”.</p> <p>3) art. 41 ust. 6 otrzymuje brzmienie: „6. W przypadku nieprowadzenia wykazu, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 oraz nieumieszczenia lub wykreślenia z ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, za których jest przewidziany obowiązek opłacania składek na FEP, pracownikowi przysługuje skarga do Państwowej Inspekcji Pracy, która rozstrzyga spór między pracownikiem a pracodawcą",</p> <p>•ponadto OPZZ proponuje, aby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia. Stąd w art. 4 projektu ustawy należałoby dokonać modyfikacji zapisu, że: "<i>Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia</i>".</p>	
3.	NSZZ Solidarność	<p>Prezydium Komisji Krajowej NSZZ "Solidarność" pozytywnie ocenia proponowaną zmianę w ustawie o PIP. Jednocześnie Prezydium Komisji Krajowej wnosi o umieszczenie dodatkowego zapisu w art. 11a ustawy o PIP, oznaczającego nałożenie kolejnego zadania na organy PIP, tj. kontroli „założeń zakładowego wykazu stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych". Ponadto Prezydium Komisji Krajowej uważa, iż należy wprowadzić rozwiązanie systemowe, w którym ostateczna decyzja w sprawie uznania uprawnień do emerytury pomostowej wydawana będzie w oparciu o decyzję Państwowej Inspekcji Pracy, a ewentualne wątpliwości związane z uznaniem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym</p>	<p>Proponowane przez organizację związkową rozwiązanie co do wpływu decyzji organów PIP w przedmiocie wykazu lub ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych na ustalanie prawa do emerytury pomostowej zapewniają właśnie zaproponowane zmiany w ustawie o PIP i ustawie o emeryturach pomostowych.</p> <p>Przy ustalaniu bowiem prawa do emerytury pomostowej organ rentowy uwzględni okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przypadające po dniu 31 grudnia 2008 r. na podstawie zapisów na koncie ubezpieczonego, dokonanych w wyniku przekazania przez pracodawcę zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (ZUS ZSWA), które są odzwierciedleniem prowadzonego przez płatnika składek wykazu i ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Jeżeli zatem prawidłowość procesu kwalifikowania</p>

		<p>charakterze powinny być wyjaśniane pomiędzy ZUS a PIP.</p>	<p>prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zostanie potwierdzona decyzją organów PIP – jako organu uprawnionego do kontroli w/w procesie, to organy rentowe ustaleń w zakresie takiej kwalifikacji nie będą zmieniać.</p> <p>Odmowa prawa do emerytury pomostowej będzie następowała jedynie w takim przypadku, w którym praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze była wykonywana (pomimo potwierdzenia charakteru takiej pracy przez decyzję PIP), a nie była wykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy lub nie zostały spełnione inne ustawowe warunki do ustalenia takiego prawa.</p>
4.	Ogólnopolski Związek Zawodowy Pracowników Bloku Operacyjnego, Anestezjologii i Intensywnej Terapii	<p>Związek negatywnie opiniuje projektowane zmiany. Uzasadnia to tym, iż nowe uprawnienia przyznane PIP nie będą dostatecznym wsparciem w ubieganiu się o emeryturę pomostową, ponieważ zaproponowana w projekcie procedura kontroli nie będzie służyła szybkiej procedurze (ze względu na przewlekłość postępowania administracyjnego i postępowań odwoławczych) uznawania pracowników za tych, którzy świadczą pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p> <p>W przekonaniu opiniodawcy wprowadzone uprawnienie dla organów PIP spowoduje, że organy te zmuszone będą do kontroli określonego stanowiska pracy po względem kryteriów ustawowych pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Spowoduje to, że sądy (w trakcie procedury odwoławczej) mogą zarzucić organom PIP, że nie są uprawnione do rozstrzygnięć merytorycznych w tym zakresie.</p>	<p>Argumenty wskazywane przez Związek są niezasadne. Rozszerzenie uprawnień kontrolnych PIP ma bowiem na celu stworzenie jasno określonej podstawy prawnej do merytorycznej oceny procesu kwalifikowania prac przez pracodawcę jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Po wejściu w życie zaproponowanych rozwiązań sądy administracyjne (w trakcie procedury odwoławczej) nie będą już miały prawnych argumentów, do stwierdzenia, że organy PIP nie mogą badać, czy określone stanowisko pracy spełnia definicyjne (ustawowe) kryteria pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p> <p>Ewentualne wydłużenie procesu kontrolnego kwalifikowania prac (jeżeli będzie miało miejsce w konkretnym przypadku) będzie skutkowało jednak skuteczną ochroną interesów ubezpieczonego wykonującego prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze</p>
5.	Konfederacja Lewiatan	<p>Zdaniem Konfederacji nie jest wskazane rozszerzenie zadań PIP w zakresie kwalifikowania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, stąd też postuluje w tym zakresie utrzymanie obecnego stanu prawnego.</p> <p>Według opinii tej organizacji pracodawców organy PIP nie są właściwe do rozstrzygania spraw dotyczących wykazywania, czy konkretne stanowisko pracy spełnia wymogi definicji pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze – to bowiem pracodawca określa wykaz stanowisk, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Kontrola takiego wykazu nie powinna należeć do PIP, lecz ZUS, a następnie sądu powszechnego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Argumenty wskazywane przez Konfederację nie mają uzasadnienia. Rozszerzenie uprawnień kontrolnych PIP ma bowiem na celu stworzenie jasno określonej podstawy prawnej do merytorycznej oceny procesu kwalifikowania prac przez pracodawcę jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. PIP jest najbardziej kompetentnym organem (wyposażonym w odpowiednie instrumenty) do prowadzenia tego typu kontroli.</p> <p>Po wejściu w życie zaproponowanych rozwiązań sądy administracyjne (w trakcie procedury odwoławczej) nie będą już miały prawnych argumentów do stwierdzenia, że organy PIP nie mogą badać, czy określone stanowisko pracy spełnia definicyjne (ustawowe) kryteria pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p>
6.	Związek Rzemiosła Polskiego (ZRP)	<p>ZRP popiera projektowane doprecyzowanie zakresu kompetencji inspektorów pracy w zakresie kontroli wykazu stanowisk, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.</p> <p>Jednocześnie organizacja wysuwa postulat</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Należy wskazać, że prowadzenie działalności gospodarczej, w ramach której wykonywane były czynności, które rodzajowo odpowiadałyby pracy w szczególnych warunkach, określonej w art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych</p>

		<p>przyznania rzemieślnikom wykonującym w ramach rzemiosła (działalności gospodarczej) prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze analogicznych uprawnień do tych, które przysługują pracownikom wykonującym takie prace.</p>	<p>(Dz. U. z 2013 r. poz. 1440, z późn. zm.) i przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) nie uprawniało do uzyskania emerytury na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz nie uprawnia do uzyskania świadczenia emerytalnego na podstawie przepisów art. 46 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.</p> <p>Niemożliwość uzyskania tego rodzaju emerytury przez takie osoby jest zamierzona i wynika z jasnego celu, który przyświecał ustawodawcy przy konstruowaniu przepisów dotyczących warunków nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Celem tym mianowicie było umożliwienie przejścia na emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach jedynie osobom wykonującym pracę w szczególnych warunkach w ramach stosunku pracy. Wynikało to bowiem m. in. z odrębnego charakteru stosunku pracy, które go jakościowo odróżnia od innych stosunków prawnych, w których może być wykonywana praca oraz różnic jakie istnieją pomiędzy pracowniczym i pozapracowniczym ubezpieczeniu społecznym, wyrażającym się m. in. w odmiennym sposobie ukształtowania wysokości i zasad opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.</p> <p>Zarówno orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego (zob. np. wyrok z dnia 12 września 2000 r. sygn. K. 1/00 /Dz. U. z 2000 r. Nr 76, poz. 874/), jak i Sądu Najwyższego (zob. np. wyrok z dnia 12 lutego 2004 r., sygn. II UK 246/03 /OSNP 2004/20/358/) przekonuje że ograniczenie prawa do wcześniejszej emerytury jedynie do wypadków świadczenia pracy w charakterze pracownika przewidziane w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodne z Konstytucją (z jej art. 2 i 32) – a więc również z zasadą równości wobec prawa.</p> <p>Z analogicznych powodów – konstytucyjnie chronionej zasady równości wobec prawa nie łamią również przepisy obowiązującej od dnia 1 stycznia 2009 r. ustawy o emeryturach pomostowych, w której uzyskanie nowego rodzaju świadczenia emerytalnego, tj. emerytury pomostowej, zostało uzależnione m. in. od udowodnienia przez ubezpieczonego wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w trakcie którego praca ta była wykonywana w ramach stosunku pracy (art. 3 i art. 4-12 tej ustawy).</p>
7.	Pracodawcy RP	<p>Zdaniem Pracodawców RP ocena spornych okoliczności powinna należeć do odpowiednich organów emerytalno-rentowych oraz sądów powszechnych, a nie do inspekcji pracy. Ponadto rozszerzanie zadań PIP o kompetencje o charakterze władczym może wykraczać poza ustawowy cel działania inspekcji pracy. Dlatego Pracodawcy RP negatywnie opiniują projekt przedmiotowej nowelizacji oraz proponują pozostawienie dotychczasowej regulacji w jej</p>	<p>Przedstawione przez organizację pracodawców zastrzeżenia do projektu są nieuzasadnione. Zaproponowane w ustawie zmiany mieszczą się bowiem w ustawowym celu działania PIP określonym w art. 1 ustawy o PIP (przepisy dotyczące procesu kwalifikowania prac jako prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze mieszczą się w zakresie prawa o ubezpieczeniach społecznych, które z kolei należy do szeroko rozumianego prawa pracy, do którego kontroli powołana została właśnie PIP). Ponadto nowelizacja precyzuje dokładnie nowe</p>

	<p>obecnym kształcie.</p> <p>W ocenie Pracodawców RP dążenie do jeszcze większego wzmocnienia kompetencji inspekcji pracy, zamiast przyczynić się do poprawy sytuacji ubezpieczonych, może jeszcze bardziej skomplikować obowiązującą regulację prawną.</p> <p>Ponadto pozostawienie inspektorom pracy decyzyjności w zakresie merytorycznej oceny wykazu stanowisk, na których wykonywana jest praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, byłoby nadmierną ingerencją w działalność pracodawcy. Co więcej, mogłoby to przełożyć się na wzrost kosztów w zakładach pracy.</p> <p>W projektowanej ustawie pominięto to, że należytej ochrony wymaga także interes majątkowy pracodawców. Pomimo realizacji obowiązku ponoszenia składek na Fundusz Emerytur Pomostowych na rzecz pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze może wystąpić taka sytuacja, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ostatecznie odmówi przyznania prawa do tego świadczenia wskazanemu pracownikowi. Jeśli obowiązek ponoszenia składek na fundusz był realizowany na podstawie zgodnej z prawem i ostatecznej decyzji organów PIP, wówczas może wystąpić wątpliwość prawna co do tego, czy w tym przypadku pracodawcy będzie przysługiwało skuteczne roszczenie o zwrot nadpłaty. Należy również zauważyć to, że od 1 stycznia 2012 r. nienależnie opłacone składki przedawniają się po upływie 5 lat, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia ZUS o kwocie nienależnie opłaconych składek, a w przypadku braku zawiadomienia - od dnia opłacenia nienależnych składek. Zatem jeśli dopiero po upływie 15 lat pracodawca będzie miał informację o tym, że pracownikowi, za którego wpłacał składki na fundusz, organ ZUS odmówił świadczenia emerytalnego, wówczas może się okazać, że roszczenie o zwrot znacznej części opłaconych składek ulegnie przedawnieniu.</p>	<p>zadanie organów PIP (kontrolę wykazu, o którym jest mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 ustawy o emeryturach pomostowych), a więc nowe działania organów PIP nie będą na pewno miały charakteru pozaustawowego.</p> <p>Nie jest prawdą także twierdzenie, iż nie przyczyni się do ochrony interesu ubezpieczonych – przeciwnie zaproponowane zmiany mają za zadanie poprawę takich interesów. Pracownicy bowiem, którzy wykonują rzeczywiście pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze będą mogli skuteczniej chronić swoje prawa związane z wykonywaniem tego rodzaju pracy.</p> <p>Nie jest również trafna uwaga dotycząca nieuwzględnienia w przedkładanym projekcie ochrony interesu majątkowego pracodawców. Przy ustalaniu bowiem prawa do emerytury pomostowej organ rentowy uwzględni okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przypadające po dniu 31 grudnia 2008 r. na podstawie zapisów na koncie ubezpieczonego, dokonanych w wyniku przekazania przez pracodawcę zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (ZUS ZSWA), które są odzwierciedleniem prowadzonego przez płatnika składek wykazu i ewidencji, o których mowa w art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Jeżeli zatem prawidłowość procesu kwalifikowania prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zostanie potwierdzona decyzją organów PIP – jako organu uprawnionego do kontroli w/w procesu to organy rentowe ustaleń w zakresie takiej kwalifikacji nie powinny zmieniać.</p> <p>Gdyby nawet – pomimo wydania decyzji przez organy inspekcji pracy o wpisie danego pracownika do ewidencji pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze i wpisie jego stanowiska pracy do wykazu, o którym mowa w art. 41 ust. 4 pkt 1 – pracownikowi odmówiono prawa do emerytury pomostowej (z uwagi na niewykonywanie przez niego pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze) – to wówczas przysługiwałoby pracodawcy (w stosunku do ZUS) roszczenie o zwrot nienależnie opłaconych składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Nienależnie opłacone składki ulegałyby przedawnieniu po 5 latach od otrzymania zawiadomienia od ZUS o nienależnie opłaconych składkach na FEP (art. 24 ust. 6g ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych /Dz. U. z 2015 r. poz. 121, z późn. zm./).</p>
--	--	---